СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 39. Джерзі Сіти, Н. Дж., пятниця 16-го лютого 1940. No. 39. Jersey City, N. J., Friday, February 16, 1940. VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

БУРЕВІЙ НА СХІДНІМ ПОБЕРЕЖЖІ

НЮ ЙОРК. — Східне побережжя Злучених Держав Америки зазнало великої бурі, полученої з сніговицею. Місто Ню Йорк і околиця покриті поволокою снігу, грубою сім цалів. У деяких місцях сніговиця позасипувала проізди так, що спинила всяку комунікацію. Вітер дув із силою 50 миль на годину. Сніговиця схопила по вулицях багато авт. Дві особи в Ню Йорку внаслідок цього буревію зазнали смерть, а 50 були ранені. Крім того буря накоїла багато шкоди на морі. Повітряна комунікація була цілком спинена.

ПРЕЗИДЕНТ ВИЇХАВ НА ВАКАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН.. — Президент уже виїхав на вакації. Він удався поїздом до Пенсаколі, Флорида, і там усяде на воєнний кружляк „Тоскалуза", яким поїде далі на море. Кружляк матиме до охорони ще два контрторпедовці. Чи президент буде подорожувати лише по Мексиканськім заливі, чи також по цілім Карибійськім морі, невідомо. Ціла його подорож є досить загадкова. Пояснюють це тим, що на Карибійськім морі бушують чужі субмарини.

СИН РУЗВЕЛТА РОЗВОДИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — З добре поінформованих кол доносять, що Джеймс Рузвелт, найстарший син президента, розводиться. Він був жонатий з Бетсі Кошінґ десять років. Мають двоє дітей. Джеймс Рузвелт має тепер 32 роки. Він показав себе дуже добрим бизнесменом, бо хоч іще молодий, то вже створив дві компанії: одну асекураційну, другу фільмову, які вповні йому оплатились і дають йому гарні приходи. Він був теж якийсь час особистим секретарем свого батька. Розводові папери будуть внесені в Лос Енджелесі. Це вже третя дитина Рузвелтів, із пятьох, що подається про розвід.

ГОЛ ЗАПЕРЕЧУЄ РОЗКОЛ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар Кордел Гол видав формальне заперечення, начебто між ним і президентом прийшло до розколу внаслідок висилки з боку президента спеціяльного політичного дослідника до Европи в особі Сомнера Велеса. Тому, що слідкувати за міжнародними подіями належить до департаменту стейту, а президент вислав Велеса сам, багато людей підозрівали, що між президентом і Голом є дійсно розбіжності. Тепер Гол заявив, що висилка Велеса була спільно плянована. Подібну заяву зробив секретар президента, Ерлі.

НЕБЕЗПЕКА ГОЛЯНДІЇ.

ВАШИНҐТОН. — У вашинґтонських політичних колах дивуються, що Німеччина позволяє видістатися з Німеччини до Америки вісткам про намір німців на весну окупувати Голяндію. Думають, що в той спосіб Німеччина хоче або підготовити американську публичну опінію до тої події, або натиснути тим впливові чинники до приспішення мирових переговорів.

„ФРОНТОВЦІ" СЕРЕД ПОЛІЦАЇВ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія заявив, що серед поліції відшукано всього 27 поліцаїв, що належать до „християнського фронту". Зате 500 належали передтим, але тепер виступили. Шість із усіх поліцаїв, яких питали, не хотіли дати відповіди, кажучи, що це є насилування їх громадянських прав.

СПРОБА ВТЕЧІ З ТЮРМИ.

ФІЛЯДЕЛФІЯ.—В місцевій тюрмі викрито підготову до втечі 200 вязнів. Колиб ця втеча вдалась, то це булаб найбільша втеча, відома в тюремній історії. Вязні впродовж кількох тижнів копали попід землю тунель, уживаючи до того наймодерніших технічних уліпшень. Бракувало їм іще пару днів продовжати копання і булиб знайшлися поза мурами тюрми. Але один із провідників повісився, натякнувши перед тим про втечу. Це пустило вязничі власти на слід. Догадуються, що вязні мусіли мати спільників поза тюрмою.

ПРИГОТУВАННЯ ДО СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Головний директор Світової Вистави в Ню Йорку, Гарвей Гибсон, заявив, що Світова Вистава буде офіційно відкрита в біжучім році 11. травня. Водночас він заявив, що тепер заряд вистави влаштовуватиме великі розривкові програми, получені з піснями, танцями, опероними виставами і т. п. Побоюються, що цього року деякі держави не візьмуть участи у виставі. Між іншими Англія правдоподібно відмовиться від участи, хоч вона має дуже гарний павільон. Причина ця, що це потягає великі кошти, а Англія мусить числитися з кожним центом.

ДЕБАТА НАД „НОВИМ РОЗДІЛОМ"

НЮ ЙОРК. — Тут відбулась дебата між секретарем внутрішніх справ Ікесом і безнесменом Вейром про політику „нового розділу". Ікес завзято обороняв ту політику і хвалив президента. Він казав, що президент є тим заборолом, що не пускає американського суспільного життя в обійми диктатури і фашизму. Вейр твердив, що своїми розпорядками, які здавлюють приватну ініціятиву, президент приспішує прихід диктатури і фашизму в Америці.

ДЮЇ МАЛЮЄ „НОВИЙ РОЗДІЛ"

СОЛТ ЛЕЙК СИТІ. — Томас Дюі, аспірант на президентського кандидата з боку Републиканської Партії, далі розмальовує політику „нового розділу" в чорних красках. Він сказав, що Америка стоїть на 19 місці серед 20 великих народів під оглядом повороту до добробуту.

СУМНИЙ ПОВОРОТ

Лорд Бесборо, приятель лорда Твідсмюра, ґенерального губернатора Канади, що кілька днів тому помер, подав в англійській газеті „Таймс" уривок листа покійного губернатора, в якій той говорить, що важко йому покидати Канаду, бо вже там глибоко запустив коріні. А мав він скоро покидати Канаду тому, що сам не вірив у доцільність задовго занимати те становище.

Тепер лорд Твідсмюр покине Канаду скорше, як цього сподівався... Лорд Твідсмюр був колись добре відомий як літерат і журналіст, під назвищем Джан Бюкан. Він прихильно відносився до українців і цікавився їхніми справами. **Це він написав вступне слово до переложеної англійською мовою повісти Квітки Основяненка „Марусі".**

ІНДІЯНИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЛОВЕЦЬКИХ ДОЗВОЛІВ

Індіяни з дистрикту Ракі Мавнтин Гавз дуже негодують на новий розпорядок, який домагається, щоб вони постаралися про ловецькі дозволи, які коштують $2.50, якщо хочуть полювати і ловити в сіті звірів. Згадані індіяни кажуть, що вони не є ті індіяни, що заключили договір з урядом. Ватажки згаданих індіян кажуть, що вони внесуть протест проти того розпорядку до домініяльного уряду і до короля Юрія VI. Вони кажуть, що це був колись їхній край і вони жалують, що його не задержали у своїм посіданні.

ПОПОВНИВ „ДОСКОНАЛИЙ" ЗЛОЧИН, ВІДПОВІДАЄ НА СУДІ

У Лос Анджелесі, Каліфорнія, ведеться від кількох днів розправа проти д-ра Джорджа К. Дейзія, визначного лікаря з Санта Моніки, обвинуваченого за вбивство моноксидовим газом своєї жінки.

Головним свідком прокураторії на розправі виступила Френсиз Генсбері, 33-літня лікарська послугачка д-ра Дейзія, котра між іншим сказала, що д-р Дейзі хвалився їй, що йому вдалося доконати „досконалий злочин", себто злочин, за який йому не прийдеться відповідати перед судом.

ВАЖНЕ МЕДИЧНЕ ВІДКРИТТЯ

На зборах Інтернаціональної Колеґії Операторів у Веніс, Флорида, прочитав д-р В. Ґолден з Елкинса, Вест Вірджінія, реферат про відкритий ним спосіб, який дозволяє лікарям переконатися простим хемічним експериментом, коли людина, що перейшла операцію, вже може знову їсти солідну поживу.

ЧОМУ КОРАБЕЛЬ „ВОНА"?

Віцеадмірала американської армії Честера Німеца спиталися, чому моряки, говорячи про корабель, говорять про нього як про предмет жіночого роду.

Адмірал подумав і сказав: „Певно тому, що так багато треба видавати на його малювання".

ПОМЕР, НЕ ДОЇХАВШИ ДО ШПИТАЛЮ

Ля Ґвардія розглядав справу, в якій помер один чоловік, що його не хотіли допустити до шпиталю. Він захорів на вулиці і, закликавши таксівку, звелів їй їхати до психіятричного шпиталю на 29 вул. і 2 евені. Коли таксівка його туди завезла а шофер зголосився до шпиталю, в шпитали відмовились його приняти і звеліли їхати до іншого шпиталю. В іншім шпиталі, ствердили, що він уже не жиє. Слідство виявило, що померлим є Джозеф Сіґен, який працював у згаданім психіятричнім шпиталі. Цей шпиталь не приймає хорих інакше, як в опіці родини, або поліцая.

ЗМОВА ПРОТИ ЗАЛІЗНИЦІ

Начальник поліції в місті Платсбурґу, Ню Йорк, каже, що два залізничі робітники знайшли на рейках залізниці, що веде з Ню Йорку до Монтреалу, покинутий автомобіль. З того, що в авті не було людей, а автомобіль стояв на рейках, десять хвилин перед переїздом поїзду, й то у відлюднім місці, де його ніхто не міг стягнути з рейок, начальник поліції виносить, що хтось мав намір спричинити катастрофу поїзду.

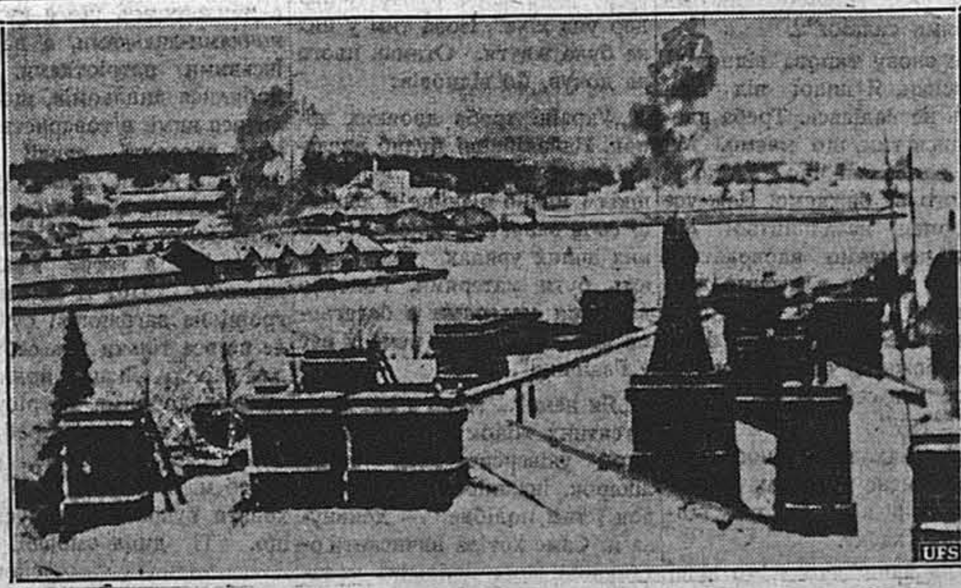
Розсліди показали, що автомобіль був крадений. Робітники дали на час сиґнали й здержали поїзд.

75-ЛІТНЯ ЖІНКА ГРОЗИЛА САМОГУБСТВОМ

75-літня жінка Анна Мерфі вийшла без капелюха й черевиків на варцабу вікна в своїм мешканні в Бруклині в 8. годині рано й заявила, що вона зараз кинеться вниз. Казала, що її вже ніхто не хоче. Поліцай Майкел Бермінґем і один сусід потрапили дістатися до неї й затягнули її до середини мешкання.

ПРОТИ СОВЄТСЬКИХ ПІДСТУПІВ

ГЕЛЬСІНКІ. — Фінляндія обвинувачує Совєти у нарушенні воєнних приписів, що обовязують цивілізовані народи. Каже, що совєтські частини вживають білого прапору, щоб таким чином підсунутись під фінські позиції, а потім на них нагло нападати. Совєти вживають також полонених і цивільних, щоб їх висувати наперед і ними прикривати свої наступи. Вони теж уживають трійливих ґазів і бомбардують міста, де нема ніяких військових обектів ні війська, та нищать там церкви, шпиталі й гуманітарні інституції.

РОСІЙСЬКА ЛЮТЬ.

Стовпи диму на заднім пляні вказують на вибухи російських бомб у Виборгу, одному з фінляндських міст у шийці Карелія.

У ЛЬВОВІ СТРАШНА ДОРОЖНЕЧА

ЧЕРНІВЦІ (Буковина під Румунією). — Потверджуються вісті, що у Львові люди голодують. Відчувається величезний брак поживи і палива. Люди не мають грошей, щоб купувати, бо не можуть добути більшої готівки із знаціоналізованих банків навіть ті, що мали більші грошеві депозити. А навіть, як хто має гроші, то тяжко що набути, бо склепи порожні. Що було, то розкупили совєтські урядовці та військо, що, як відомо, як тільки прибули до Львова, то розхопили все, що тільки було в склепах, і повивозили до Росії.

ВШАНУВАЛИ ПАМЯТЬ ПРОФ. О. ЛОТОЦЬКОГО.

БУКАРЕШТ. — Українська кольонія Букарешту, як подає Украінтаг, вшанувала память бувшого міністра уряду У. Н. Р., директора Українського Наукового Інституту в Варшаві та визначного українського громадянського діяча і письменника, проф. Олександра Лотоцького, що помер у Варшаві 22. жовтня 1939. У своїм докладі інж. Д. Лінницький зацитував цілу низку уривків зо спогадів проф. Лотоцького. виданих Українським Науковим Інститутом у Варшаві.

МОЖЕ НЕОДИН „ОЖИВЕ".

БУКАРЕШТ. — Большевицьке ҐПУ зачинає, як доносять з Москви, масово звільняти політичних вязнів, бо потребує їх для ріжних робіт. Це звільнення є злучене з воєнними подіями. Треба нових робітників до фабрик і промислу. Надіються, що тепер можна буде довідатись про сотки, а то й тисячі, осіб, яких уже вважали вмерлими, бо ніхто про них не мав від років ніякої вістки. Будуть звільнені в першу чергу ті, що їх повивозили чи покидали в тюрми за „звязки з німцями", а далі й багато військових, яких брак тепер особливо дається відчувати.

БОРОТИСЬ ДО ОСТАННЬОЇ ЛЮДИНИ ...

ГЕЛЬСІНКІ. — Президент Фінляндії Каліо заявив, що фіни борються з Совєтами в надзвичайно нерівних обставинах, бо один фін стоїть проти 60 совєтських громадян. Але, казав президент заграничним кореспондентам, без огляду на те, що жде Фінляндію, фінам не остається нічого іншого, а далі боротись. Правда, світ подивляє ту боротьбу і симпатизує з фінами, казав Каліо, але того замало. Мусить прийти негайно більша матеріяльна допомога, якщо Фінляндія має ту боротьбу видержати і виграти. Чи буде вигра чи програ, кінчив президент, фіни будуть боротись до останньої каплини крови. Нема іншого виходу, бо поневолення Фінляндії Совєтами означає — фінську національну смерть.

14 ДНІВ СОВЄТСЬКОГО НАСТУПУ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Вже 14 днів ведеться постійний совєтський наступ на Лінію Манергайма. Совєтські воєнні комунікати подають, що в совєтських руках є вже до 100 укріплень. Та фіни запевняють, що хоч совєтська армія поступила вперед, то цілком певно не зрушила Лінії Манергайма. Чого фіни бояться, то це те, що їм готово забракнути муніції. Досі вони послугуються тою, що її мали з Німеччини. Тепер мусять її доставити аліянти.

АНГЛІЯ В ДОПОМОГУ ФІНЛЯНДІЇ.

ЛОНДОН. — Аліянти відчувають, що Фінляндія знаходиться в критичному положенні й потребує негайної допомоги. Треба їй у першу чергу літаків, гарматніх стрілен і нових гармат, а далі й військової помочи. Усе те має бути вислане. Уже дозволено формально на побір добровольців для оборони Фінляндії.

ЗАТОПИЛИ ДВІ НІМЕЦЬКІ СУБМАРИНИ.

ЛОНДОН. — Британське воєнне командування, подаючи про затоплення німцями двох більших торговельних кораблів, зазначує, що в тому самому часі затоплено також і два німецькі підводні судна.

ГОТОВІ ЗАТОПЛЮВАТИ І АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ.

БЕРЛІН. — Урядові німецькі кола подають, що Німеччина буде могти затоплювати також і американські кораблі, якщо їх англійські воєнні кораблі будуть затягати до британських пристаней для переводження ревізій й конфіскат контрабанди. Кораблі в британських пристанях будуть вважатися за ворожі, бо Англія не має права їх туди затягати. Але, казали німці, коли йде про американські кораблі, то їх акція буде залежати від „індивідуальних обставин".

МАЮТЬ ДОСИТЬ І ХОЧУТЬ МИРУ.

ГОНҐ-КОНҐ. — Японське командування видало проклямацію, якою взиває китайського генерала Ченґ Кай-шека, що ставить опір Японії, щоби піддався і заключив мир, бо Японія не має потреби забирати більше китайської землі. Те, що вона забрала, вистарчить, щоб забезпечити правління уряду Ванґ-Чінґ-вея, себто тому уряду, який вона сама наставила.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$.745
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ФАКТИ ВИЯСНЮЮТЬ

Що симпатії американського народу в теперішній російсько-фінляндській війні є по стороні фінів, про це нема найменшого сумніву. Нема, здається, теж сумніву, чому саме воно так. Американський нарід сентиментом звичайно стоїть за слабшого, покривдженого, або, як він це любить називати, за „ондер дог". Причиняється до скріплення цих симпатій факт, що Росія — диктаторська держава, а Фінляндія — демократична. Накінець і факт, що Росія давала Америці обіцянки, але їх не сповнила, а Фінлядія скрупулятно сповняла свої зобовязання.

Коли ця справа зовсім ясна, не є такою ясною справа ворожнечі Росії до Фінляндії. Знаємо, що великої порції ворожнечі треба шукати в минулому відношенні між Росією й Фінляндією, головно в невдачі Росії покорити Фінляндію в 1918.—1920. роках. Одначе й це почуття ворожнечі моглоб затертися при добрій волі Росії, як затерлося воно супроти Польщі й Мадярщини, які, подібно, як Фінляндія, теж давали прочухани Росії. Мусіло бути між Росією й Фінляндією щось інше, яке постійно ятрило ворожнечу між ними. Що це саме було, відкриває недавня кореспонденція одного американського кореспондента про відвідини в Фінляндії.

Ці відвідини відкрили американцеві для нього зовсім чужі речі. Про деякі з них він міг чувати: про широко поширену освіту народу, про широко розвинену сітку кооперативних крамниць, банків, тощо. Чого він на певно не припускав, це факту, що фіни добре знають Росію, що вони до неї часто їздили, мали нагоду до неї приглядатися, як у ній народові живеться, як працює нова економічна й політична система. Не з книжок і не з ґазетних статтей набралися фіни свого знання Росії, і через це переконання про Росію й комунізм так глибоко закорінене, що його не дасться викорінити з їх умів інакше, як лише дорогою противного досвіду.

Цей факт має велике значіння для відношення фінів до комуністичної Росії. Він пояснює, чому там так мало комуністів, чому там навіть крайні соціялісти так різко протикомуністичні. І цей факт показує ще щось більше: а саме, чому саме большевицька Росія так сильно звертається проти Фінляндії. Чому саме Росія не почувала ні супроти Польщі, ні супроти Румунії такої ненависти, яку почуває супроти Фінляндії. Пояснення цього факту самозрозуміле: такі кепсько загосподаровані країни, як Польща й Румунія, були для комуністичної Росії лише добрим арґументом про нездарність капіталістичної системи. Зате в добре загосподарованій Фінляндії російські комуністи мусіли бачити небезпечний, бо живий і то очевидний, арґумент проти комуністичної теорії. Через те вони її ненавиділи, через те вони визвали її на смертний бій під кепсько придуманою покришкою й через те вони пробують всіми засобами її тепер знищити.

Як звісно, в цій політиці вони грубо перерахувалися: вони стрінулися з таким відпором, який можливий лише від високо розвиненої країни й вдоволеного населення.

ЗНИЩЕННЯ КОМУНІЗМУ — ОДНА З ДОРІГ ДО ПЕРЕМОГИ

Так думають тепер французи, коли йде про їх край.

Французький нарід стрінув початок 1940 року з великими надіями на перемогу. Кожний часопис чи журнал, кожна промова державного діяча та патріота переповнені одним і тимсамим словом: перемогти! До цього приготовляється цілий нарід. Тому парлямент ухвалив тепер без усяких перешкод великанський буджет на воєнні цілі.

Франція стала тепер ще й непримирним ворогом комунізму. Коли тому кілька літ, чи хоч рік, з Німеччини лунали антибольшевицькі канони, головно з Ніренберґу, то Франція, будучи звязана глибокими традиціями революції 1789 р., толерувала комуністичний рух, а соціялістична партія Блюма явно співпрацювала з комуністами в „народньому фронті".

Тепер ці ролі засадничо міняються. Нині, як доносить американська преса, в Німеччині дозволяють на діяльність III-го Інтернаціоналу, щоб тим робом дезорґанізувати аліянтський фронт; у Франції навпаки, виривають комунізм з корінням. Всі комуністичні провідники та посли або повтікали, або виарештувані. Як відомо, ціла Франція гарячково піддержує Фінляндію у її боротьбі проти Сталіна. Французька публична опінія не без рації калькулює, що Сталін є приятелем Гітлера, отже тимсамим ворогом Франції. Чим довше він занятий у Фінляндії, тим менше зможе дати помочі Німеччині, тимбільші є вигляди Франції виграти.

Другий важний чинник, який ставить Францію по стороні рішених ворогів Москви, це факт, що проти Москви повстає майже ціла світова опінія. Через свій союз з червоним сатрапом, Німеччина також тратить і решту тих симпатиків, якими ще досі тішилася у світі. Недавня промова римського папи, промова міністра заграничних справ Італії, ґр. Чяна, постава президента Рузвелта, еспанська та балканська преса — все це безщадно осуджує Москву, як імперіялістичну й заборчу, що нападає на невинний нарід, вбиває його громадян, нищить його довголітній доробок, його цивілізацію.

„Тому, якщо Франція хоче мати близьких і дальших приятелів — пише паризький „Кандід" — „вона повинна цілою силою станути до протибольшевицької акції".

Найбільше критикує права французька преса уряд, чому до решти не викорінить пробольшевицьку пресу у Франції, бо там, у Парижі, ще досі є люди чи ґрупи людей, що дальше піддержують так чи інакше Сталіна. Цяж преса називає це „прямим скандалом", який повинен устати чимскоріше. Німеччина числить на це, що Францію можна розложити із середини при помочі комунізму, і „тому совєтська амбасада в Парижі — це німецька передова стежа" — так продовжує згаданий „Кандід". Бо приятелі Сталіна є приятелями Гітлера також.

Якщо це правда, як пише в „Ню Йорк Таймсі" відомий Поляков - Авґур з Лондону, що в Штутґарді Гітлер позволив оснувати бюра III-го Інтернаціоналу для нищення Франції, то річ ясна, французи мають подвійну причину нищити комуністичну заразу.

НА ТЕМУ ВІЙНИ І МИРУ

(Від канадійського кореспондента).

Ще найрозумніше дивиться на внутрішню і зовнішню канадійську політику партія сісіефників. Вона займає розумне становище до війни в Европі, ворожо відноситься до большевизму і є вільна від шовінізму. Тому варто подати дещо з того, що було говорене на річнім зїзді центральної ради сісіефників в Едмонтоні. З того можна пізнати, які думки тепер нуртують у Канаді.

Посол Енґос МекІніс, член згаданої партії, звернув у своїй промові на зїзді головну увагу на те, що те, що коли Канада взяла участь у війні, то це не може бути притокою, щоб громадянам обмежувати їхню свободу, чи її цілком нищити. Посол мав тут на думці нові розпорядки федерального уряду, що звернені проти т. зв. „переворотної діяльности". На підставі тих розпорядків можна тепер у Канаді карати тюрмою за таке, що вільно в Анґлії свобідно говорити і критикувати.

Посол, обговорюючи світові події, зазначив, що те, що діється тепер у світі, є наслідком того, що ділось у минувшині. Він сказав, що світ терпить внаслідок нерозумної капіталістичної господарки. І ствердив, що мир, який наступив по великій війні, був „лихим миром", а мав тільки хіба одну добру прикмету, якою було створення Ліги Націй, яку великі держави знищили. А відповідальність за те спадає також і на Канаду.

Дальше сказав, що вся поміч, яку Канада могла би вислати аліянтам за море, може бути у формі матеріялів, які не мається продавати з зисками для чийогось збагачення. Їх треба давати даром. Це має бути дар для перемоги справи демократії.

Щоб довести світ до успокоєння, то згідно зо словами бесідника канадійці повинні зачинати це в себе вдома. Бо щоб вести сильну заграничну політику, треба передовсім дивитись на те, щоб мати розумну домашню політику. Ось тому сісіефники повинні старатись працювати тут на місці в тому напрямі, щоб у Канаді була повна суспільна справедливість. Несправедливість, за словами МекІніса, є причиною конфліктів між краями і в нутрі країв. Тому, коли прийде до заключення миру, то цей мир повинен бути справедливий.

Чим довше буде вестися війна, сказав бесідник, тим більше повстане ненависти і ворожнеч. І тим тяжче буде можна осягнути мир. Ось тому соціялісти і робітничі партії повинні тепер розпочати спільну акцію за „справедливий" мир, так, щоб вони були встані при кінці війни предложити свої гадки світовим урядам.

Дальше заявив МекІніс, що сісіефники противляться примусовій військовій службі.

По МекІнісові говорила також пані МекІніс, донька посла Вудсворта, домініяльного провідника сісіефників. Вона заявила, що тепер нема вже ніякої можливости, щоб якась ізольована від світу частина полишилася стисло невтральною на випадок війни. Казала, що наука й винаходи зблизили світ до себе. Краї є тепер повязані узлами промислу й торговлі.

„Нема нічого більш зближеного до самогубства, як полишити долю держави в руках якоїсь одної особи або кляси", казала бесідниця. „Півсередники і півдороги, тобто скорочення не поплачуються", казала вона далі. У Росії, Німеччині та Японії й Італії народи дозволили демократії втратити контролю над урядом. Вислід з цього такий, що ті народи втратили цілковито свою свободу.

Дальше критикувала гостро пані МекІніс воєнні обмеження і розпорядки, з котрих деякі, за її словами, є нарушенням громадянських прав громадян. Вона заявила, що саме тому ті розпорядки треба буде поборювати. Далі казала, що колиб населення во всіх канадійських провінціях було так рішучо заявило свій спротив проти конскрипції, як це зробило населення Квебеку, то канадійський уряд не осмілиться впровадити її в силу. Тут треба додати, що саме канадійські консерватисти з д-ром Меніоном на чолі пруть до того, щоб завести примусову військову службу на час війни.

Дальше пані МекІніс настоювала на те, щоб, коли скінчиться війна, забезпечитись, щоб не впала система плянованої економії, яку започатковано в воєннім часі.

„Якщо приватних бизнесів (збагачень) не можна робити на війні, то не можна їх робити і на мирі". По війні треба буде завести суспільну власність і контролю", заявила бесідниця при кінці промови.

УКРАЇНСЬКА ЯЛИНКА В БУКАРЕШТІ

Дня 6. січня заходами Українського Союзу Жінок-Еміґранток у салі „Алач" улаштовано дитяче свято — традиційну українську ялинку. Змістовне вступне слово на тому святі виголосив заступник голови Громадсько-Допомогового Комітету Української Еміґрації в Румунії, д-р В. Трепке, який при цьому зазначив, що більшість українських дітей, і то саме тих, що живуть на своїй рідній землі, не мають змоги зійтися й забавитися навколо привітних вогників святкової ялинки. Звертаючися до дорослих, д-р В. Трепке сказав: „Пригадуючи євангельські слова — слава Всевишньому Богові, на землі мир, а між людьми доброзичливість — я бажаю, щоби правдивий мир і щира згода якнайскоріше запанувала серед великої української національної родини".

На ці слова присутні відповіли довготривалими оплесками.

Гарно схарактеризований „Дід-Мороз", п. інж. С. Радзієвський, розказав українським дітям, що прийшли на свято ялинки, символічну казку-загадку, в якій дієвими особами є чарівна царівна, закута ворогом у кайдани неволі, і малі лицарі, що ростуть, набираються сили й ґотуються звільнити царівну з неволі. Того, хто відгадає, яке імя царівни та хто саме ті лицарі, що її безмежно люблять, „Дід-Мороз" обіцяв назвати Першим Українським Козаком або Першою Українською Козачкою, а до того ще й дати подарунок.

Маленька дівчинка Пилипишина відгадала цю загадку, сказавши, що царівну звуть Україною, а маленькі лицарі це її (України) діти.

Розцілувавши Першу Українську Козачку, „Дід-Мороз", дотримуючи свою обіцянку, дав їй блакитно-жовту торбинку з солодощами.

Далі такі самі торбинки дістали й усі інші присутні на святі діти, при чому ті, що знали українські вірші, деклямували їх.

Після того Український Союз Жінок-Еміґранток орґанізував пригощення дітям, а далі ріжні дитячі забави.

По 10-тій годині вечора, коли частина дітей уже пішла додому, імпровізований хор проспівав цілу низку українських пісень.

При цій нагоді належить також згадати, що особливо гарною частиною того свята яку з однаковою приємністю прослухали і малі і дорослі, були колядки, виконані мішаним хором під провотом українського композитора Миколи Бойченка.

Найбіднішим родинам були роздані також деякі річи та матерії.

Взагалі треба признати, що цьогорічна ялинка належить до одної з дуже приємних імпрез, якою українська кольонія в Букарешті розпочала новий 1940 рік. Вона справила приємність не лиш українським дітям, але і їхнім батькам і тим стороннім дорослим, що на неї загостили.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОЇВ

(Спомин з недавньо минулого).

31)

Всіми силами я старалася панувати над собою, щоб не вирватися з якимсь нерозважним словом, за що пізніше мені булоб вічно соромно. Бож хто говорив? Не пересічна людина, а борець за волю України, що не словами, а кривавим ділом доказав щиру любов до Неї. Наставляв груди, важив своїм життям стільки разів. Ділом, ділом!...

„Чи думаєте, що можу їх я любити? Ті ляльки-паняночки, пещені, виніжнені жіночки, що не приносять жадного хісна українському народові? Що тесаме з ними, як і без них?... Де є жіночі інституції, що в них училиб сільських дівчат варення, шиття й хазяйства, як у чехів? Де є наші жіночі інституції, в яких галичанки опікувалисяб сиротами, безбатченками й виховували їх собі на чесних громадян? Де є захисти сиріт, немічних інвалідів? Де галичанки, що пішли на села та вчили селянок ходити біля немовлят і хорих, як це є від пів століття в чехів?... Хто їм це коли заборонив? Де є стоваришення жінок і дівчат, що справлялиб прогульки на села й несли туди освіту? Роздавали свої книжки, часописи, робили відповідні відчити? Гей, гей, колиб у нас була така свобода й воля, що мали ви тут за часів Австрії!"

„Я своє кажу: що треба вдоволятися тим, що маємо. Добре й таке на початок. Ви може й не знаєте, як тяжко приходилось нам боротися за кожну пядь свободи. Як ми всі всіми силами"...

„Це знову типова відповідь галичанки. Я іншої від пані навіть не надіявся. Треба вдоволядися тим, що маємо. Ми дуже вдоволені, що й так, і кращого не бажаємо. Цеж усе є соромне назадництво! Ми ніколи не маємо вдоволятися тим, що маємо, а мусимо дбати всіми силами поступити вперед. Все до кращого, більшого. Бажати все більше й більше для себе. В тім є тайна поступу".

Я не знаходила нічого, що разилоб мене в словах отамана. Навпаки я брала їх за щиру, рідку науку.

„А на вашу думку, то наші жінки мають занятися політикою, чи чим іншим? Тими славними чотирма „к" на взірець Німеччини? — запитала я з іронією. Я мала на думці ті слова, що їх увели в життя в Німеччині ще перед війною, що ними вславилися німки на ввесь світ: „кайзер, кірхе, кіндер унд кіхе". Поза тим у них не було життя. Отаман цього не дочув, бо відповів:

„Україні треба двояких жінок. Найздібніші булиб вислані за границю до фахових шкіл і малиб пізніше в державі своє заняття в школах і всяких інших урядах. Другі мають бути матерями. Головно добрими матерями з багатьома дітьми. А цього нема у вас у Галичині".

„Як нема?... Нема в нас інтеліґентних жінок із заграничними університетами? Нема лікарок, інжинірок, професорок і тим подібне" — докинула я. Саме хотіла вичислити отаманові моїх шкільних товаришок, що мали заграничні дипльоми й були вже відомі своєю високою творчою культурою в цілім краю.

„А який хосен має з них наш нарід? Оцей темний, затурканий селянин?... Тут головна вина ваших галицьких жінок з дипльомами, що є лише жіночками-ляльками, а не українськими патріотками. Вони добилися дипльомів, щоб хвалитися ними в товаристві, щоб мати авреолю „студії заграничні" й грати визначну ролю, мовляв: „жінки з найвищою освітою". Так, але який хосен нам з того? Реальний, важний?... Що ті жінки мали гроші на заграничні студії, але це все тільки для себе. Не для народу. Якщоб вони були такими добрими патріотками, яких нам так дуже треба, то попри свої дипльоми, старалисяб мати й діти, щоб їх виховати вукраїнськім дусі. От що. Ті дипльомовані щоби присвятилися тим способом свому народові, жертвуючи йому свої сили, свою вигоду, працю й молодість. Оце я назвав би: примірні українки, примірні матері! Але я бачив зовсім противні речі. Ваші жінки з найвищою освітою — вони боялися дітей! Вони думали, що зо своїми студіями вже збулися святого обовязку кожної українки — мати діти! Щоб саме вони вели нарід і були йому добрими опікунами. Ті дипльомовані числилися з усіми видатками й розходами на діти. Тою невигодою, журбою, тим трудом, що несе кожне материнство! Вони тому й цуралися його, не бажали собі його. Щоб руки не звязані, щоб життя приємне для романів і флірту. Це у вас патріотизм?

Я хотіла боронити наших жінок-галичанок з вищою освітою хотіла сказати хоч кільцька слів оборони на їх адресу. Та отаманові очі, що налилися ненавистю, наче пронизили мене своїм палким поглядом. Це не був той лагідний чоловік, що так ніжно обходився перед хвилиною з малою дитиною! Це був грізний отаман козацьких рейдів... Я замовкла.

„Ні, пані, не бороніть нічим ваших жінок, чи з Галичини чи з Буковини, чи навіть далекої Америки. Чи ви справді думаєте, що я ті всі закиди виссав із пальця? Що не бачив своїми очима того всього, що діється в галицькім, так званім високім товаристві? Ви хочете може сказати, що не всі можуть мати своїх дітей, правда?... Оце я вам відповім: Як не свою рідну дитину, то бери сирітку, безбатченка, і виховай наче свою, на славу України! Присвятися доброму ділу всею душею, як ми, борці, присвятили Ідеї всі свої зусилля, своє життя! А що?... Я не бачив ані одної галичанки, що булаб узяла до себе яку сирітку за свою дитину! І ще що.

(Дальше буде).

З ДНЯ

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКОЇ МОЛОДІ.

Так виходить, що Конґрес Американської Молоді таки просяк комунізмом. Той комунізм став навіть зухвалим, агресивним і він не боїться задемонструвати себе навіть там, де повинні обовязувати примітивні засади чемности. Як відомо, деякі із зібраних делеґатів цього Конґресу в часі привітної промови президента Рузвелта сичали і вигукували; вони так поступали в моментах, коли президент зле висловлювався про Советів. Також вигукували деякі з делеґатів у часі подібної промови пані Рузвелтової, яка цілий час була гарячою оборонницею цьогож Конґресу і на кожнім кроці заступалася за нього. Тим своїм сиченням делеґати згаданого Конґресу наявно доказали, що вони не лиш є комуністами, але комуністами большевицького покрою і готові обороняти совєтську тюрму народів всупереч усім засадам гуманности.

Подібні авантури деякі з них зчинили у часі нарад федерального конґресу, куди вони удались як гості. І там вони сичали, коли хтось критикував їхнє поступовання, а оплескували, коли заговорив відомий комунізуючий конґресмен з Ню Йорку, Маркантоніо.

ВИСНОВКИ.

З цього треба поробити належні висновки. Зо свойого боку ми зробимо ці висновки і скажемо ось що: З большевизмом і комунізмом, який замаскувався в ріжні форми демократизму, лібералізму, поступовости і т. п., ми боролись цілий час. Ми влаштовували віча, маніфестації, давали відчити і писали багато, щоби перестерегти українську еміґрацію в Америці перед явою комунізму і большевизму. Був час, коли в Америці комунізм був у моді і на нього дивились потурливо навіть ті, що з ним не погоджувались. На нас дивились косим оком, коли ми той комунізм поборювали.

ІДЕОЛОҐІЧНА БОРОТЬБА.

Поборювали ми комунізм також ідеолоґічно. Ми вияснювали, що основою комунізму є матеріялістичний світогляд, який матеріяльні вигоди ставить понад усякі ірраціональні посвяти. Спільником комунізму є раціоналістична фільософія, яка дивиться на світ під кутом: чи є щось корисне або некорисне. Дальшим його спільником є безбожництво, відкинення віри в позагробове життя і віри в Бога.

З тими явищами і з тою фільософією ми довго боролись. Тій фільософії ми протиставили фільософію ідеалізму, патріотизму, релігійности. Ми говорили, що матерія на світі є помічним чинником, а не рішальним. Головним чинником у житті є певні високі цілі, для яких людина повинна бути готовою жертвувати. Життя є вартісне лиш тоді, коли ми готові жертвувати ним для високої цілі.

ВИХОВАННЯ ЗАГАЛУ.

Ми далі говорили, що крайній раціоналізм, який відкидає як нерозумні і недоцільні такі ірраціональні поняття, як честь, патріотизм, готовість згинути за свій нарід, є шкідливий для націй. Вкінці ми говорили, що без віри в Бога і позагробове життя зникне всяке поняття ідеалізму і патріотизму. Людина під оглядом чуттєвим і моральним стане звіриною.

В той спосіб ми боролися з комунізмом і всякими матеріялістичними світоглядами, впоюючи ідеалізм не лиш у старші покоління, але також у молодці, роджені тут в Америці. Чи добре ми робили, чи зле?

Хіба Конґрес Американської молоді не дає на це відповіди? На конґресах наших так званих „молодих націоналістів" ми подибуємо більше теплого чуття, більш патріотизму та готовости боротись і жертвувати себе за Америку і звіздистий прапор, ніж ось на згаданім конґресі у Вашинґтоні...

НЕБЕЗПЕКА ІНШИХ „ІЗМІВ".

Дехто закидав нам: чому ви в такий самий спосіб не боролися з іншими . ізмами, включаючи націзм і фашизм. Боролись ми і з останніми фільософічними наставленнями та вияснювали їх небезпеки. Але коли ми не боролися з ними так завзято, як із комунізмом, то були в тому причини. Ті причини такі:

Націзм, або фашизм, це в першу чергу функції зверхньої, заграничної політики. Націзм у Німеччині повстав як реакція проти версайського договору, а фашизм в Італії як реакція проти обдурення Італії з боку аліянтів, а також як реакція проти большевизму. Фашизм і націзм мають за завдання якісь заграничні цілі, а не внутрішні реформи. Вони мають на увазі: розбиття якогось зверхнього ворога; прибавлення нових територій; направа національного гонору, національна бута, слава і т. п. До тих заграничних цілей вони припасовують внутрішнє життя.

Зате комунізм має на увазі головно внутрішні реформи, внутрішній соціяльний перестрій; у дальшім бігу комунізм має на увазі вигоди, матеріяльне споживлювання земних дібр, матеріяльне щастя. Большевизм переодягується у націзм, коли переходить до заграничної політики.

БОЛЬШЕВИЗМ — НАЙБІЛЬША НЕБЕЗПЕКА.

Ні фашизм, ні націзм не мають під ногами ґрунту в Америці, бо амбіції Америки в ділянці заграничної політики не є агресивні. Зате далеко більша небезпека міститься в комунізмі і в його матеріялістичнім, безбожницькім світогляді. Бо комунізм прямує до внутрішних реформ. А жажди таких реформ серед збаламученої і підбуреної большевицькими агентами юрби нераз важко вгамувати.

Що комунізм являється більшою небезпекою в Америці ніж фашизм, ствердили такі люди як Герберт Гувер, а навіть анґлійський лорд Болдвін, коли недавно був в Америці. Ми стояли на тім становищі цілий час і відповідно до того охороняли душу нашої еміґрації від трійливих большевицьких бацилів.

У фотоґрафа.

До фотоґрафа приходить клієнт і замовляє знимку. Фотоґраф уставив апарат і каже:

— Прошу усміхатися.

— Неможливо!

— Чому?

— Бо знимки я потребую до свідоцтва вбожества.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАЯВИ ҐЕН. ҐАЛЕРА В ДІТРОЙТІ.

До Дітройту прибув відомий ґен. Йосиф Ґалер, що обїжджає польські кольонії в Америці як представник (міністер) нового польського уряду. Між іншими був він у Ленсинґу, де відвідував ґубернаторську управу. Між урядовцями представлено йому такого, що міг би бути йому перекладачем підчас розмови. Був ним українець адв. Іван Панчук з Дітройту, що є помічником ґенерального прокуратора. Розмова зараз зійшла на політичні теми. Як подає часопис „Дітройт Таймс" з 7. лютого б. р., ґен. Ґалер заявився у розмові з адв. Панчуком і урядовцями за те, щоб створити зо словян в Европі (крім Росії) один бльок проти Німеччини і Советів, бо доперва такий бльок забезпечить мир. Цей бльок повинен бути, на його думку, обєднаний економічно, а кожний словянський нарід повинен мати свою незалежну державу. Згаданий часопис подає, що ґен. Ґалер сказав таке: „Я вірю в незалежну Україну, Польщу і Білорусь і обстоюю їх незалежність, бо це є одинокий шлях до замирення східньої Европи".

Подібне написав часопис „Дй Дітройт Нюз".

Знов обширніше пишуть про погляди ґен. Ґалера польські часописи. І так „Дзєнник Польскі" з 6. лютого б. р., згадуючи про масове віче в „Нейвел Арморі", подає, що ґен. Ґалер заявив, що будуча Польща буде сильніша, але додав, „що деякі землі Річипосполитої можливо треба буде відступити іншим, як Литві, Білорусі, Україні, з якими чейже треба буде жити Польщі в згоді й із ними співпрацювати". Далі казав ґен. Ґалер, що Польща думає не про якийсь „політичний звязок з тими народами, але про певний „рід федерації в пошануванням суверенних прав кожного з тих народів".

Редактор польської ґазети, що передав повище, додає таке:

„Коли представник польського уряду висказав перші слова про можливість віддання частини східних земель Польщі, то біль стиснув серце неодного з присутних поляків і неодного заскочила така заява. Коли перед трьома місяцями прийшла з Лондону відомість, що аліянти не будуть наставати на зворот Польщі тих східних земель, що їх забрали Совети, то ми не хотіли в те вірити. Та тепер сам міністер польського уряду говорить про таку можливість. Ось тому на другий день наш репортер запитав про це ґен. Ґалера підчас пресової конференції. Пан міністер відповів і в трохи зміненій формі повторив, що це чейже не буде відданням польських земель, а тільки вирівнянням границь між народами, що не тільки що є братніми, але мають згідно збудувати федерацію держав в Европі".

Далі редактор додає від себе, що „патріотизм випливає з серця, а політика в розуму". І тому, маючи на увазі забезпечення польської держави в будуччині, „такі уступки на східних границях Польщі є можливо й потрібні". Бо „коли за ціну частини Малопольскі Всходней має наступити згода і федерація з вільною і братньою Україною, то та ціна рішучо не є завелика".

Автор завваг далі мріє про Люблинську Унію з 1569 р. і про братній союз Польщі, Литви, України і Білоруси. Але підкреслює, що нема сенссу зводити постійну боротьбу з братніми народами на сході, коли „ті сили є потрібні до боротьби в обороні спокою на західних польських земель на заході".

Ми навели ті уступи, головно те, що сказав ґен. Ґалер, для чисто інформаційних цілей. У 1919 році ґен. Ґалер, коли воював з Галицькою Армією, думав інакше. Таких думок ніхто ще з поляків не підносив. Тому добре, що хоч тепер зачинають поляки дивитись на ті справи трохи тверезіше. Правда, їм іще далеко, щоб вони цілком зрозуміли українців, а що важніше, щоб зрозуміли дійсну потребу існування великої й цілком незалежної сильної України, але можливо, що теперішня велика траґедія навчить їх хоч трохи — реальної політики.

В. Д.

МОЇ ЗАВВАГИ ДО ФЕЙЛЕТОНУ „У ТІНІ ГЕРОЇВ".

Читаю фейлетон „Свободи", порівнюю його з нашою дійсністю зперед 20 років, з теперішністю, як теж провірюю написане там з нашою історією і скажу, що він робить на мене прикре враження як чванькуватістю героя так і ідеольоґічним наставленням висказаних там думок. Серед браку ідеольоґічно-національного компасу у більшості американських українців їх вплив може бути неконче будуючий.

Поперше, не знаю, чому авторка називає придніпрянців назвою „закордонці", яку придніпрянці вважали для себе в Галичині зовсім слушно образливою, бож Західня Україна для соборника така сама Україна, як східня, а ніякий закордон.

Друге, яка є річева підстава до того постійного повторювання авторки про „рабство галичан"? Де є факти до такого говорення? Чи в тім, що Галичина вела консеквентно 20-літню боротьбу з Польщею, складаючи сотні молодих жить на жертівнику батьківщини? Чи в тім, що за 20 років Польща таки не потрапила знайти ні одної ґрупи зпоміж галицьких українців, що пішлаб на її службу, тоді, коли ціла винародовлююча поліційна система на Волині воєводи Юзефського опиралася, на жаль, на українських еміґрантах зо сходу, на тих Певних, Тимошенках і інших, а православно-русифікаційний на ріжних Давибідах? Зрештою чи паризький центр УНР ще й нині не йде на чужу службу?

Отаман Тютюник у фейлетонах авторки не тільки воює з большевиками, але теж не менше завзято з Римом і з сучасним і з тим в історії, якої до речі, цілковито не знає. Для тих православних українських духовників, що з наказу царя виклинали найкращого сина України Мазепу, для того здеморалізованого православного духовенства, що в XIX столітті нерідко було філією охрани, отаман зглядніший. Зате безперечно так заслужену греко-католицьку Церкву чогось розніс би на хамуз. Рим усьому винен, бо він, як хотів би, то цілий світ змінив би до нас своє вороже наставлення. Чиж це не нісенітниця таке говорити? Таж Рим не може змінити ворожого відношення у світі таки до нього самого!

На місце тут доказувати сотнями історичних документів, що Рим нераз інтервенював в інтересі української греко-католицької Церкви в Польщі. Були випадки, що з тої причини й дипльоматичні зносини з Польщею зривав. Але таки безуспішно. А що з того, що Рим один із перших визнав УНРеспублику? Чи то спинило її упадок?

Своїм говоренням отаман, зглядно авторка, хочуть виказати меншевартність української греко-католицької Галичини в праці для цілости української Батьківщини. Цеж чистий абсурд. Хто трошки знає історію 1917—1920 років, той добре знає, що сини греко-католицької галицької землі були найвірнішою підпорою кожночасного українського уряду над Дніпром. Хто по поваленні гетьмана в січні 1919 року боронив столицю Київ, як не осадний корпус полк. Коновальця, зложений на 95% з синів галицької землі? А мусів те робити, хоч ближча батьківщина мала свою війну з поляками, бо з місцевої повстанської 250-тисячної армії осталось біля 25 тисяч, і то непевних частин; решта все розбіглося.

В тих днях мав я сам нагоду говорити одинокий раз з покійним С. Петлюрою. Входжу до місця його кватири, готелю Контіненталь у Києві. Особиста охорона — галичани. Адютант, що як пес пильнує отамана — галичанин. Розмовляємо на тему сучасного положення і серед розмови падають такі знаменні слова покійного: „Як ви, галичани, нам не поможете, то нічого з того не буде, **бо ви Европа, а тут Азія"**. Видно незле працювала та греко-католицька Церква над вихованням галицьких синів! Деж тут мова про рабство чи навіть „продажність", про що кріпкими словами гремить „закордонець" остаман у фейлетоні авторки?

Проф. Микола Чубатий.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РЕНКІН, ПА. Збори від. 24. відбудуться в неділю, 18. лютого, в год. 5:30 ввечір точно,в Укр. Галі, 101 Гавкинс Еве. Кожний член повинен прийти на збори, бо маємо багато важних справ до обговорення. На річних зборах вибрані ось такі урядники: Александер Глова, предс.; Антас Куншір, кас.; Богдан Футрик, секр. — Б. Футрик, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Мітинґ Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудеться дня 18. лютого 1940., в гали церковній, на Вудвіл, у годині 12:30, зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прийти на цей мітинґ, бо будуть дуже важні справи до полагодження і також проситься довгуючих членів вирівняти свої залеглости. — М. Макар, предс,; Теодор Володцук, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Збори Бр. св. Володимира, від. 105., відбудуться в неділю, 18. лютого, в годині 3. пополудні, в галі Української Громади, 2051 Ровен ул. Всі члени повинні прибути на збори начас. Довгуючих напоминаємо, щоби вирівняли свої залеглости. Проситься, щоби члени старалися припровадити хоть по одному новому членови. — Мих. Мельник, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Збори Бр. св. Димитрія, від. 288., відбудуться в неділю, 18. лютого, в 2. год. пополудні. Всі члени повинні прийти на ці збори. — Ю. Завик, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 342., відбудуться в неділю, 18. лютого ,в годині 2. пополудні. Проситься всіх членів прибути на цей мітинґ, бо є важні справи і справа балю, на котрий члени мають розібрати тикети по 35 ц., членці по 25 ц. Також буде вибір комітету на баль до роботи. Відтак будемо приймати нових членів і дітей без вступного і оплати лікаря. Проситься членів, щоби переписали своїх дітей до старших членів, бо інакше будуть суспендовані. Пригадується останній раз довгуючим членам, щоби заплатили свої довги сего місяця, як ні, то будуть суспендовані. — С. Куций, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Е. З. — Завжди надсилати попри відпис оригінал. Маємо повне довіря до Вашої особи, але так є, що треба бачити оригінал.

Директор (до урядовця): Що?! Ви хочете женитися? Не досить із вас одного шефа!?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Заява Філії Союзу Українок Америки.

Філія Союзу Українок Америки в Дітройті просить помістити в „Свободі" наступну заяву в справі Конґресу Американських Українців: „В числі „Народної Волі" з 30. січня 1940 р. поміщено в рубриці „За один конґрес американських українців" якийсь „протест відділів С. У. А.", при чому згадано Філію СУА в Дітройті. Подаємо до відома всього українського громадянства, що дітройтська Філія С. У. А. не відповідає за цей допис. Це хіба подав цей допис хтось особисто, щоб тим кинути якесь підозріння на нашу організацію — Союз Українок Америки".

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СКОВАНІ.

Сковані разом у федеральнім суді в Дітройті 16 осіб, арештованих за рекрутацію до чужого краю. Їм закидають недозволений набір чоловіків до еспанської республіканської армії в роках 1937—38. Їх грошеві залоги сягають $20,000.

ЛИСТ З ГАЛИЧИНИ

Канадійський місячник „Світло" подає в числі з 1. лютого б. р. дещо з листа, висланого з Кристинополя 17. жовтня 1939 р. В тім листі є таке:

„Користаючи з нагоди, що можу передати лист, пишу до Тебе кілька слів. В нас нема ні пошти, ні колії, ні ніякого уряду. Ми опинилися тепер у такім куточку, що навкола Кристинополя совєтська границя, так, що і Сокаль і Мости й Белз — усе пішло під большевиків, лиш Кристинопіль лишився по німецькій стороні. Аж страшно подумати, що наш бідний нарід буде робити в тім царстві антихриста. Ми мали нагоду самі переконатися, що большевики зробили з людей у себе, бо совєтські війська були заняли також і Кристинопіль і були в нас щось три тижні. Страшно було дивитися на них. Вони всі йшли як та послушна худоба й мусіли говорити „що в нас добре, лише Бога нема". Тихцем декотрі казали: „Хай вас, люди, Бог боронить від такого добра!" В нас страшна нужда, та нам не вільно того казати, бо як би інший почув, то би мене зараз застрілили".

„Я вже забагато розписався за ті совєти, а треба ще і за інших написати. Отож треба знати, що війна в Польщі, хоч не була довга, то далася добре в знаки; а Кристинопіль таки добре потерпів. Були в нас і бомби, а на саме Різдво Матери Божої поляки ставили опір німцям. Німці запалили місто й згоріла яка половина міста, самі жидівські доми, лише два обійстя християн погоріли. По тім огні ще того самого дня німецьке військо відійшло, а за два дні прийшли совєти.

„В нас нема певного спокою. Що дня чогось іншого довідуємось, а ще до того ми нічого не знаємо, що в світі діється, бо тепер не маємо жадної газети, а хто має радіо, то нічого не довідається тепер із нього.

„Думаю, що там у Канаді Ви може ліпше знаєте, що тут діється, бо там виходять ріжні часописи тай про все пишуть.

„Ти писав в останнім листі, щоб Тобі написати, які обставини були в Польщі. Треба Тобі знати, що в Польщі в останніх часах було українцям щораз гірше: переслідували поодиноких людей і всі товариства. Зачали арештувати й замикати наших католицьких священиків, словом: українцям не вільно було нічого. Поляки пильнували, щоб українці не зробили якого повстання, а легковажили собі ворога зза границі. Але дістали вже за це свою заплату й та війна ганебно запишеться в їх історії. Українці вийшли на тім іще гірше, бо вся східня Галичина, всі наші міста й села попались у неволю ще гіршого ворога, так, що аж лячно подумати, яка доля чекає ті всі наші церкви, монастирі, наших священиків і наш нарід.

„Лиш те одно тішить що люди не тратять надії й потішають себе, що ще так не буде...

„Як уже буде можна висилати листи поштою, то я Тобі знову напишу. Покищо оставайся здоров і не забувай молитися за нас, свою родину й за наш бідний, безталанний нарід, бо не знати, що ще нас чекає.

„Бог з нами!"

РОСТИНИ СПОЖИВАЮТЬ І МОЛИБДЕНУМ

Багато дечого споживають ростини листочками та корінцями. Та от тільки недавно д-р Д. І. Арнон і Пері Р. Ставт, дослідники рільничого факультету Каліфорнійського університету, відкрили, що між іншим ростини потребують і маленької скількости металю молибденум. Всі інші поживи можна дати ростині, а коли зовсім не буде в землі молибденуму, то за якийсь час ростина пічне миршавіти.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЙОНКЕРС, Н. Й. Звичайний мітінг Тов. ПодільськаСіч, від. 8., відбудеться в неділю, 18. лютого, в год. 7. вечером, в гали У Г. Клюбу, 13 Вашінґтон Ст. З причини, що концерт М. Голинського в годині 4. попол., тому мітінг відложено на той час. — Н. Чолій, предс; В. Мандзій, секр

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 18. лютого, в годині 6. вечером, в У. Н. Домі, 181 Фліт ул. Проситься членів і від урядників прийти для полагодження відділових справ і рівнож припоминаю тим членам, що довжні по кілька місяці, щоби хоть частину своєї залеглости вирівняли, бо в противнім разі такі члени будуть суспендовані. Також прошу привести своїх знайомих, щоби вписати в члени У. Н. Союзу. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl. Jersey City, N. J.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітінг Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудеться в неділю, 18. лютого, в год. 10:30, в церковній гали, де все. Повинністю є кожного члена прийти на означений час і вирівняти свої залеглости, бо як хто не прийде і не сповнить свого обовязку, то секр. відділу поступить згідно зо статутом, щоб опісля не було нарікань. — М. Гентош, секр.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99., відбудуться в неділю, 18. лютого, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься всіх членів прийти, бо є важні нові справи до полагодження Також проситься довгуючих членів, щоби заплатили свою місячну вкладку й щоби потрохи сплачували старий довг, бо коли довгуючий член занедбає заплатити свою місячну вкладку, то певно буде суспендований. — Петро Герман, секр.

ТИХІ ЛІТАКИ

Американський винахідник Стіфен Дж. Занд опатентував недавно спосіб, як будувати такі літаки, щоби багато шуму та моторового тарахкання не було. Він каже, що в таких літаках, що мають по кілька моторів, можна так згармонізувати випускання спаленого газу, що наглі вибухи газу з випускної рури будуть взаємно невтралізувати себе.

ЙДЕ І НЕ ЙДЕ

Адвокат Вилієма Біофа, урядника робітничої юнії в Голівуді, Каліфорнія, заявив, що Вилієм Біоф поїде добровільно до Шикаґа, щоб відбути решту кари за посередництво в торговлі білим товаром.

Губернатор стейту Олсон каже, що Біоф просив його не видавати його стейтові Ілінойс на тій основі, що, мовляв, Біоф був засуджений 18 років тому, й жив по засуді в стейті Ілінойс 14 років, а стейт не наставав на те, щоби Біоф відсидів решту кари.

СВОБОДА З ОБМЕЖЕННЯМИ

До канцелярії клерка суду в Тулсі вбігла розярена жінка й кричала: „Дайте мені розвід!" Урядник пояснив їй, що їй треба вперед внести до суду відповідний позов, і порадив їй вдатися до адвоката.

„А я гадала, що ви даєте розводи всякому, що лише його захоче", сказала жінка й видно змінила свою думку про домагання розводу.

СОБАКА ВРЯТУВАЛА ПРИСИПАНИХ

Коли сніги присипали фарму Герберта Донбара у Трі Форкс, Монтана, на котрій перебував Клінтон Филипс з родиною, з часом їх припаси поживи стали вичерпуватися. Не можучи дістатися з фарми, Филипс написав карту до власника фарми й, причепивши її на шию австралійської вівчарської собаки, що була на фармі, пустив її з фарми, казавши шукати пана. Собака знайшла Донбара, котрий вислав присипаним припаси поживи.

ХОЧУТЬ ДЕРЖАТИ СОБАК, АЛЕ НЕ ПЛАТИТИ

Триста власників собак і інших домашніх улюблених звірят прибули до леґіслятури стейту Ню Йорку в Олбані на переслухання в справі проєкту закону, на основі котрого посідачі більше ніж двох собак мали би платити 200 долярів податку. Цей проєкт постановляє теж, які мають бути довгі привязі для собак та що власник собаки й кота має дістати дозвіл їх держати.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Ню Йорку, Н. Й., помер в середу, 14. лютого 1940., член Тов. Запорозька Січ, від. 117. У. Н. Союзу,

МИХАЙЛ МИЦАК.

Похорон відбудеться в суботу, 17. лютого, з похоронного заведення П. Яреми, 127 Іст 7. вул., в годині 8:30 рано до церкви св. Юра на 7. ул. По похоронних відправах відвезеться тіло на вічний спочинок. Проситься товаришів і знайомих взяти участь у похороні.

Покійний родився 4. червня 1897. р. в селі Жукотин, повіт Коломия, Західня Україна; покійний прожив 43 р.

До Тов. вступив 2. березня, до Союзу принятий 30. березня 1929. р. Оставив у смутку жену Софію і сина Василя.

Нехай земля Вашингтона буде йому легка!

Гр. Стефанишин, секр.

Дня 2. січня померла в Джемейці, на Лонг Айленді, членка У. Н. Союзу й Братства св. Юрія, відділу 160. У. Н. С. в Озон Парк,

АННА КОВАЛЬЧУК.

Була вона дочкою Луки й Марії Ковальчуків. Родилася в Джемейці 7. жовтня 1917. року й мала при смерті 23 роки. Вона була ще членкою Молодечого Департаменту й перейшла до старших у 1934. році.

Най земля буде їй пером!

— Яка ріжниця між християнами перших віків і теперішніми комуністами?

— Перші хрестияни казали: все, що моє, те й твоє, а комуністи кричать: все, що твоє, те й моє!

На годині релігії.

Катехит: — Як називаються три Божі Особи?

Івась: — Бог Отець, Бог Син і Бог Внук святий.

— Пане поліцай — хтось мені вкрав штани.

— Як то? І ви не чули, коли вам відпинав шлейки?!

Над ставом.

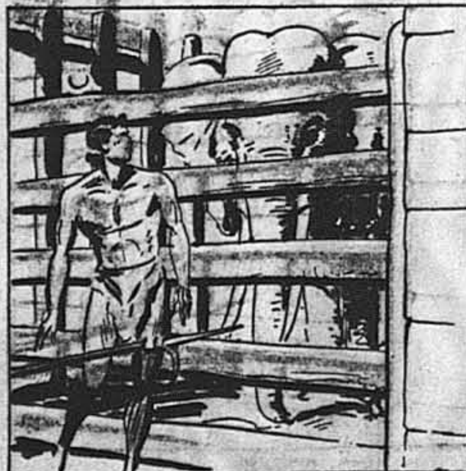
— Я зловив уже вісім коропів.

— Нині?!

— Ні. Цього року.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

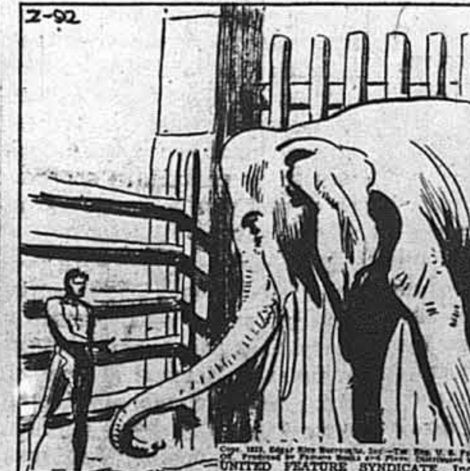
(92)

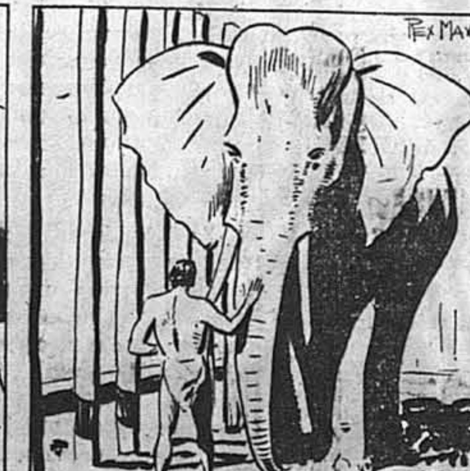
Рутанг злобно засміявся, даючи Тарзанові костур у руки і приказуючи йому успокоїти розюшеного слона, званого Чорним Малюком. На велике здивування всіх послугачів і самого Рутанга, Тарзан відкинув костур і голіруч почав поволі підходити до слона. Слон втупив у нього свої розлючені очі.

Тарзан вдивлявся хвилину в очі слона, немов пробуючи йому поглядом передати, що його доля така сама, як і доля слона. Опісля цілком безборонно почав переступати загороду. Юкаґ, дивлячись на це, закричав: „Що він робить? Він іде смерті просто в вічі. Той слон відомий убивник людей". Тепер слон рушив до Тарзана.

Всі заніміли. Але Тарзан не втікав і не тратив притомности. Лагідними словами він почав промовляти до слона мовою, яку тільки слони розуміли: „Тантор, Вандо Тантор". Чорний Малюк хвилину спинився і слухав тих слів. Далі зарухав нервово ухами і замахнувся в повітрі трубою. Тарзан знов заговорив.

Слон ступив іще один крок вперед, але видно було, що його лють якимсь дивним, чародійним способом зникає. Він підняв свою трубу і легенько, майже пестливо, діткнувся Тарзана. Той з черги ласкаво погладив його трубу. Ось так Тарзан заприязнився зо слоном, що опісля мав відіграти таку важну ролю в їх утечі.